

Belägring av davidianernas ranch i Waco fick sitt slut den 19 april 1994.

Foto: AP

Undergångssekter som skakade världen

Publicerad 23 jan 2016 kl 16.20

Religion, undergångspredikan och död – flera destruktiva sekter har det gemensamt.

Ofta styrs de också av en stark ledare vars ord och ideologi inte kan ifrågasättas.

Men hur ser psykologin inom en undergångssekt ut? Och vem beslutar sig för att ansluta sig till dessa sällskap?

Journalisten Clas Svahn som skrivit en bok på ämnet menar att många dras in i en sekt under en svår period i livet.

– Då är det lätt att dras in i något där svaren finns, där någon vet svaren på de stora frågorna, säger han.

Den 18 november 1978 drack ett stort antal medlemmar i den kristna sekten Folkets tempel juice som var spetsad med cyanid.

Bilderna från Jonestown, sektens bosättning, i Guyana, Sydamerika, är fruktansvärda. Män, kvinnor och barn ligger på marken. Livlösa.

Händelserna som ledde till att över 900 personer miste livet har kallats kollektivt självmord – men med stor sannolikhet blev många tvingade att dricka giftet, del hade fått gifinjektioner och andra hade blivit skjutna.

Alla samlades de kring ledaren Jim Jones lära, den starka ledaren som under ett decennium lett sketens medlemmar – till slut även in i döden.

Sekten är bara en av många som samlats kring en stark tro och ledare. Det finns många exempel på slutna sällskap där medlemmarna utsatts för fysisk och psykisk misshandel, uppmanats till att begå brott och som i bland annat Folkets tempels fall - begå kollektivt självmord.

Ordet sekt kan härledas till det latinska ordet *secta* och betecknar en grupp människor som samlas kring en ideologi och en eller flera starka ledare.

Människor som mår dåligt

Men vad är det som leder människor till att gå med i en sekt?

men vad är det som leder människor till att gå med i en sekt?

– Det är inte så att man egentligen planerar att gå med i en sekt, säger journalisten Clas Svahn som bland annat har skrivit boken "Sekter och hemliga sällskap i Sverige och världen".

Han menar att det ofta sker lite slumpartat och ofta handlar om människor som under en period mått dåligt.

– Sökare, kan man säga lite enkelt, som står i ett läge i livet där man inte vet riktigt var man är på väg. Då är det lätt att dras in i något där svaren finns, där någon vet svaren på de stora frågorna. Och det ger en trygghet i tillvaron.

Clas Svahn, som i arbetet med sin bok intervjuat en rad avhoppare, säger att det är ett fåtal som väljer att faktiskt lämna en sekt – och han menar att vem som helst kan hamna i en sekt.

– Det går inte att säga varken vilka människor som dras in i en sekt eller vilka som upptäcker att det inte är bra att vara kvar. Det är faktiskt slumpens skörd, det är väldigt svårt att skydda sig utom genom kunskap. Som att skriva böcker eller artiklar som folk läser, att man får en beredskap där.

Den starke ledaren

Gemensamt för undergångssektorna är den starka ledaren. I fallet med Folkets tempel var det Jim Jones som med järnhand styrde sina förtrogna. Exemplet är långt fler.

Sekten Davidianerna leddes av David Koresh, som såg sig själv som messias. Heavens Gate styrdes av Marshall Applewhite och Bonnie Nettles Heavens som betraktade sig själva som "de utvalda".

Många predikar också undergångsprofetior med utgångspunkten att sekten är det enda som kan rädda dess medlemmar från undergång. Det används som ett sätt att samla medlemmarna, menar Clas Svahn.

– Den starka ledaren är det absolut viktigaste som går igen i alla destruktiva sekter, säger Clas Svahn.

– Ledaren kan inte ifrågasättas, inte utmanas, har kontakt med Gud och därmed är ofelbar.

Under ledarens kommando formas sektmedlemmarna efter samma skrifter och regler, säger Svahn. Gränsen för fritid och övrig tid suddas ut och allt man gör sker inom sektens ramar. För medlemmarna formas en värld där man gör tydlig skillnad på gott och ont, vän och fiende.

– Fienden blir ofta samhället utanför sekten. Det samhället man själv levde i tidigare och kanske var lite orolig och bekymrad över. Så omfamnas man av sektledaren som säger att här inne är det tryggt och där ute är det hemskt.

Fruktansvärda massmord

Många av de destruktiva sekterna, precis som i fallet med Folkets tempel, har sett sin sista dag i fruktansvärda massmord där sektens medlemmar mer eller mindre frivilligt kollektivt tagit sina liv. Men vägen till detta extrema avslut är lång och människor hjärntvättas successivt.

– Det är en hjärntvätt som är långsam och smygande och om man inte köper den och försöker ta sig därifrån, så upptäcker man att det är väldigt svårt. Det är det som är de destruktiva sekternas kännetecken, att man inte kan lämna dem. Om man lämnar dem så straffas man på något sätt, kanske ens barn hålls kvar i sekten vilket har varit ganska vanligt.

Lagstiftning kring sekter

Clas Svahn menar att det ofta är svårt att veta utifrån om en sekt står på randen till något så drastiskt som självmord. Det gör det svårt för myndigheter att veta när det är dags att ingripa. Dock menar han att man bör satsa mer krut på att hjälpa de som vill lämna en sekt.

– De som vill lämna borde myndigheterna engagera sig i att hjälpa. I dag är det frivilliga organisationer som gör detta och inget som styrs från myndighetshåll.

Men att lagstifta kring sekter är svårt eftersom man lätt hamnar inskränkning av religionsfriheten, menar Svahn.

– Det är det stora problemet när det gäller lagstiftning kring sekter, ska man verkligen förbjuda folk att tro på bisarra och jättekonstiga saker? I Sverige tror många att Jesus dog och återuppstod. Det är ju också ganska bisarrt om man börjar analysera det. Ska myndigheterna sätta gränsen för vad vi ska tänka och tro, det tycker väldigt få att vi ska göra.

FOLKETS TEMPEL

Sekten Folkets Tempel, eller Peoples Temple, grundades 1955 av Jim Jones. I mitten av 70-talet hade den kristna organisationen över 2000 medlemmar och verksamheten kretsade kring högkvarteret i San Francisco. Rörelsen ansågs vara socialist banbrytande och predikade budskap som att socialism var "Guds väg".

Till en början hade rörelsen stöd hos de amerikanska myndigheterna i Kalifornien. Men efter en tid började avhoppare vittna om hjärntvättning och misshandel. Då beslutade Jones att förflytta sin församling till Guyana, Sydamerika där han djupt inne i djungeln låtit uppföra en bosättning som fick namnet Jonestown.

Anläggningen var hårt bevakad av flera vakter och ganska snabbt började rykten florerat om att människor hölls kvar i Jonestown mot sin vilja.

Efter att ha fått samtal från oroliga släktingar till sektens medlemmar beslöt sig den amerikanska kongressledamoten Leo Ryan att besöka Jonestown för att se hur det stod till.

Tillsammans med en delegation där även några journalister ingick gav han sig av. När gruppen lämnade Jonestown den 18 november 1978 blev de nedskjutna av medlemmar från sekten. Leo Ryan och tre andra personer i delegationen dog.

Samma dag begick sekten kollektivt självmord genom att dricka juice som innehöll cyanid – men många blev med största sannolikhet tvingade. Över 900 personer dog, varav en tredjedel barn. Några dog av giftnjektioner och en del, bland annat Jim Jones, sköts till döds. Det har spekulerats i om Jim Jones begick självmord.

Jim Jones.

HEAVENS GATE

I början på 70-talet startade amerikanerna Marshall Applewhite och Bonnie Nettles Heavens Gate. De sa sig ha fått en insikt och betraktade sig själva som "de utvalda" som stigit ner från himmelriket.

Applewhite och Nettles menade att människor genom dem fått en sista chans att följa dem till vad de kallade "The kingdom of heaven".

Duon började predika i Oregon 1973 vilket uppföljdes av en predikningsturné runtom i USA.

I slutet av 70-talet hade rörelsen ett 20-tal medlemmar. Då kom de över en stor summa pengar – men om det var genom stöld eller donation är inte känt. För pengarna köpte de en ranch i Dallas-Fort Worth.

Men 1997 tog allt slut och alla sektens 39 medlemmar begick kollektivt självmord. Anledningen tros vara att gruppen trodde att ett rymdskepp som skulle föra dem till den slutliga destinationen, "The Kingdom of Heaven", var på väg med kometen Hale-Bopp som passerade jorden vid ungefär samma tidpunkt.

CHILDREN OF GOD

David Brandt Berg grundade den nyandliga rörelsen Children of God i Kalifornien 1968. Han kallades även Moses David och förutspådde att jorden skulle gå under på grund av kometen Kohoutek.

Berg utgick från kristendomen, men i hans lära var även sex ett centralt ämne. Bland annat uppmanades kvinnliga medlemmar att "visa Guds kärlek" genom att ha sex med potentiella medlemmar. Utövande fick ett eget namn, "Flirty fishing" vilket också resulterade i att många barn föddes. Dessa barn kallades "Jesus babys".

1978 omorganiserades sekten och fick namnet Family of love och sedan enbart The Family.

Efter Bergs död i oktober 1994 togs ledarskapet över av Karen Zerby som än i dag leder sekten.

Marshall Applewhite.

Foto: - -

SOLTEMPELORDEN

Det var i Schweiz 1984 som det hemliga sällskapet Soltempelordern, eller Ordre du Temple Solaire, grundades under ledning av Joseph Di Mambro och Luc Jouret.

Di Mambo, som hävdade att hans dotter fötts genom jungfrufödelse, påstod tillsammans med Jouret att jorden var på väg att gå under.

Men sällskapets medlemmar skulle överleva om de lyckades lämna jorden i tid och bosätta sig på en planet som kretsade kring stjärnan Sirius. Detta skulle ske under ledning av Di Mambros dotter.

I oktober 1994 begick 74 medlemmar i sekten kollektivt självmord eller mördades på två platser i Schweiz och Kanada. Några drogades och andra blev skjutna och bland de avlidna fanns flera barn. Byggnaderna tändes sedan på med tidsinställda konstruktioner.

AUM SHINRIKYO

Det var 1984 som sekten Aum Shinrikyo, som betyder sanningens lära, grundades av Shoko Asahara i Japan. Han menade att världen skulle gå under 1996 och det enda sättet att rädda sig var att ansluta sig till hans sekt och lära. Asaharas trosgrund byggde på bland annat buddism och ockultism.

Den 20 mars 1995 genomförde sekten en attack med nervgasen sarin i tunnelbanan i centrala Tokyo. Attacken lämnade 12 döda och ett 50-tal svårt skadade.

För attacken dömdes Asahara till döden 2004 men hans avrättning sköts upp eftersom fler medlemmar i sekten gripits.

Gruppen har stämplats som terrororganisation i flera länder, där ibland Kanada och USA.

DAVIDIANERNA

Davidianerna betecknar flera kristna sekter i USA vars tro har sitt ursprung i Victor Houteffs läror.

1986 tog David Koresh över en av flera förgreningar inom sekten. Han såg sig själv som messias och predikade att apokalypsen var nära – och skulle äga rum i USA.

David utnämnde alla kvinnor i sekten till sina "andliga hustrur" och utnyttjade dem sexuellt för att de skulle föda de barn som skulle styra världen under apokalypsen.

1993 belägrade de sektens ranch i Waco, USA. Innan dess hade gruppen samlat på sig stora lager av livsmedel och bränsle men också vapen och

Soltempelordens kapell i Schweiz.

Foto: PRESSENS BILD

Shoko Asahara.

ammunition.

Den 28 februari 1993 anlände en polisstyrka till ranchen för att göra en husrannsakan i jakt på vaken. Men sektmedlemmarna satte stopp för husrannsakan, en intensiv eldstrid utbröt och fyra agenter och sex Davidianer dödades i stridigheterna.

Därefter följde 51 dagars belägring av ranchen som fick sitt slut den 19 april samma år. Polisen inledde ett anfall för att försöka tvinga Davidianerna ur byggnaden. Under attacken utböt en brand på ranchen och 76 människor, inklusive David Koresh, omkom i lägorna.

Det har varit omstritt vem som startade branden, men en statlig utredning från 2000 fastslog att det var sektmedlemmarna själva som satte ranchen i brand.

David Koresh.

Evelina Malteson

evelina.malteson@expressen.se

Ansvarig utgivare: **Thomas Mattsson**

Redaktör i tjänst: **Magnus Mjöhagen**

Telefon till redaktionen: 08 - 738 30 00

Tipsa oss: via mobil 71717 eller mejla 71717@expressen.se

Mejla redaktionen: redaktion@expressen.se

[Anmäl till Pressombudsmannen](#)

© AB Kvällstidningen Expressen